

Pels camins de la música i l'esperit

amb Duke Ellington, Teresa Forcades, Ricard Gili,
Lucien Barbarin, Assumpta Mateu i un grup de presos

Oriol Romaní

dinsic.com

Pels camins de la música i l'esperit

1a edició: abril 2024

© Oriol Romaní Balcells

© del Pòrtic: Mar Albajar

© DINSIC Publicacions Musicals, S.L.

Gran Via de les Corts Catalanes, 529-08011 Barcelona

Disseny de la coberta: Núria Sordé

Fotografia de la coberta: Festival de jazz de Bayonne de l'any
2000. Fotografia de Luís Freire.

Fotografia de la solapa: del capítol 3 del documental Tot jazz

Maquetació: DINSIC GRÀFIC

Imprès a: Service Point

Dipòsit legal: B 9326-2024

ISBN:978-84-16623-89-1

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresa la reprografia i el tractament informàtic, i també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer i préstec, resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de l'editor o entitat autoritzada, i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

Distribueix: DINSIC Distribucions Musicals, S.L.

Magatzem: Sepúlveda, 84 - 08015 Barcelona

Seu social: Gran Via de les Corts Catalanes, 529 - 08011 Barcelona

e-mail: dinsic@dinsic.com

www.dinsic.com - www.dinsic.es - www.dinsic.cat

dinsic.com

Al nostre estimat Lucien
i a tota la gent amb qui hem compartit aquestes històries

Pòrtic

Tenim set d'Infinit, d'un espai on no topem constantment amb els límits que fan tan difícil la vida. Hi ha qui busca l'Infinit en la incessant superació, en la conquesta o en un millor imaginari, fugint de la realitat. L'Oriol, en aquestes pàgines, ens l'obre. En comptes d'anar-lo a buscar en un més enllà llunyà i impossible, ens descobreix l'Infinit en el concret de la vida: en les actituds, en els valors, en les trobades, en les contradiccions i les sorpreses. Sempre entre música. L'Oriol té un tros de cel al cor i quan el veu en algun lloc, el reconeix fàcilment.

Mar Albajar

PRESENTACIÓ

El desig d'anar a fons amb la música i el desig de connectar amb l'esperit em devien rondar i anar empenyent des de la joventut i l'adolescència, i abans i tot. De més gran, sense saber gaire com, em vaig trobar escrivint sobre experiències musicals i espirituals que m'havien impressionat. Explicar-les per escrit m'era una manera d'assaborir-les de nou i d'anar-les agraint, valorant i entenent una mica més. Posteriorment, amb ganes de compartir-les amb altra gent, he revisat uns quants escrits que en parlaven i els he aplegat en el llibre que ara comença.

Els episodis que s'hi recullen van tenir lloc entre el 2017 i el 2019 en ambients prou diversos, i cadascun pot llegir-se de manera independent, si bé hi ha vivències d'uns i altres que poden fer-se llum mútuament. «Lucien Barbarin, caliu *New Orleans*» ens acosta a la humanitat i la saviesa d'aquest trombonista afroamericà tal com les vam descobrir durant el Festival de Jazz de Vitòria l'estiu del 2017. «Assajant Vivancos amb Teresa Forcades» mostra com aquesta monja que també és metgessa, teòloga i activista es va implicar en l'assaig d'una peça musical en què tenia un paper aparentment secundari. «*Maria i el fet de ser dona —músiques per connectar i celebrar*» explica un concert que vam oferir la cantant Assumpta Mateu i jo mateix al clarinet, en una trobada de professionals cristians que va tenir lloc a Poblet. «Jazz i festa amb Lucien Barbarin» presenta un enfilall de moments musicals i converses amb aquest músic de Nova Orleans durant els assajos, concerts, passeigs i sobretaules que vam compartir l'abril del 2019 a Barcelona, Tarragona i Sitges. «Una cançó de benedicció» parla d'una pregària que es va cantar al final d'un concert al monestir de Sant

Benet de Montserrat. «*Freedom* de Duke Ellington, de nou entre nosaltres» és una crònica del *Segon Concert Sacre* de Duke Ellington tal com el van oferir al Palau de la Música, el novembre del 2019, l'orquestra La Locomotora Negra, la Coral Sant Jordi, els cantants Núria Rial i Erwyn Seerutton i els ballarins Roser Font i Guillem Alonso, dirigits per Ricard Gili, i reviu el que s'hi va anar despertant amb la música, la dansa i les paraules del mateix compositor. Finalment, «Concert per a un grup de presos» explica un concert de jazz que vam fer en una presó el meu germà Albert a la guitarra i jo al clarinet.

De cadascun d'aquests episodis n'havia pres notes breus al cap de poc d'haver-los viscut, quan encara els tenia frescos. Després en vaig redactar uns textos més intel·ligibles, i més tard els vaig revisar i els vaig mostrar a unes quantes amistats: l'Anna Nubiola, en Jan Matas, l'Anna Serra Salvi, la Mar Galceran, l'Ester Romero, en Ricard Gili, la Montse Costa, la Paloma Pardo i la Núria, la meua companya. Tots els seus comentaris i suggeriments van ser una benedicció i una ajuda preciosa, com ho ha estat també el pòrtic de benvinguda de la Mar Albajar, i agraeixo de cor el suport generós rebut de totes elles així com de l'editora Francesca Galofré.

A principis del 2020 em semblava que s'anava acostant el moment de publicar aquells textos, i quan a mitjans de març se'ns va imposar el confinament per l'epidèmia de coronavirus, vaig imaginar que en aquell temps de reclusió podria acabar-los de corregir i enviar-los a alguna editorial. La vida, però, és una sorpresa, i em vaig trobar que l'1 d'abril començava a escriure un text diari a partir de «La peça del dia de jazz clàssic» que l'amic Xavier Valls penjava al seu nou blog, i els comentaris que vaig anar escrivint a les seves peces durant gairebé tres mesos, van fer que m'oblidés del llibre que tenia a mig corregir i van donar lloc a un nou

llibre que m'havia anat sortint sol, *El nostre jazz de cada dia*. Després que s'hagués publicat i s'hagués presentat en diversos actes, quan em disposava a reprendre la revisió del llibre que havia quedat aturat em vaig trobar dedicant-me a una tasca nova per a mi —preparar diverses conferències per a l'Escola Sinclètica— i no ha estat fins el 2024 que, amb la col·laboració de l'editorial Dinsic, ha pogut veure la llum el llibre que teniu a les mans, *Pels camins de la música i l'esperit*.

Un dels trets característics dels episodis que es narren en aquest llibre és que en tots ells s'havia creat molta vibració i comunicació des d'un punt de vista musical, humà i espiritual. Reconec que aquesta manera de dir-ho no m'acaba de satisfer, i tot donant-hi voltes, m'ha semblat entreveure un dels possibles sentits del llibre. L'any 2011, a la botiga del monestir de Sant Benet de Montserrat, parlant amb la germana Anna Nubiola sobre un concert de clarinet amb tocs meditatis que havia de fer a l'església del seu monestir, vaig dir-li que estava buscant músiques que fossin prou espirituals per a aquell concert i aquell lloc, i ella, amb tota la naturalitat, va respondre que no calia que em preocupés buscant peces espirituals, perquè tant si tocava Bach com si tocava jazz o música tradicional catalana o música de la mena que fos, tot seria espiritual, perquè en tots els casos hi hauria la bellesa i l'estimació que estàvem buscant i que desitjàvem acollir i compartir. Temps després, la germana Mar Albajar, de la mateixa comunitat, ens parlava d'escoltar i seguir aquell desig més profund que empeny cada persona a ser ella mateixa i a viure amb plenitud. Acompanyat per vivències i altres converses d'un aire i un sentit propers als d'aquestes, i tot buscant a la meua manera pels camins de la música i pels camins de l'esperit, se m'ha anat fent present com la música pot ajudar-nos a connectar amb l'essencial i a estimar d'una manera especialment viva, i com la recerca

espiritual pot dur-nos a noves amplàries i fondàries en la música. A moments, m'ha semblat que els dos camins, com dos rius, confluïen i es barrejaven alegrement en un de sol —un riu generós que, discretament o de manera més espectacular, va omplint de vida la nostra humanitat.

1. Lucien Barbarin, caliu *New Orleans*

Un dels millors representants actuals de la tradició més autèntica del jazz *New Orleans* és el trombonista Lucien Barbarin, nascut a Nova Orleans, la ciutat llegendària on el jazz va començar a florir amb més força des de principis del segle xx. Paul Barbarin, bateria de referència de l'estil *New Orleans* i col·lega de Louis Armstrong durant els anys trenta, era el seu avi, i el guitarrista i cantant Danny Barker, un dels principals mantenidors i divulgadors del jazz *New Orleans* més genuí entre els anys seixanta i vuitanta, era oncle seu. El jazz d'estil *New Orleans* tal com l'ofereix avui Lucien Barbarin desperta l'entusiasme tant dels aficionats al jazz clàssic com de la gent que, simplement, és sensible a la força i l'encant de la música tradicional en viu.

Vaig tenir la sort de conèixer en Lucien al Festival de Jazz de Vitòria l'estiu del 2017. Durant cinc nits, un quintet de músics catalans al qual ell s'afegia com a artista convidat vam actuar a l'hotel on s'allotjaven els músics del festival. La seva participació en els nostres concerts no durava tanta estona com hauríem desitjat, perquè ell també actuava al matí i a la tarda per places i jardins de la ciutat donant-s'hi sense reserves, i quan començava el concert nocturn amb nosaltres ja estava força cansat.

L'escrit que segueix parla d'una actuació seva en una plaça de Vitòria i recull converses que vam tenir un vespre, just abans i després del concert que vam fer junts a l'hotel.

* * *